

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aarsberetning

om

Aalesunds offentlige hoiere almenskole

for

skoleaaret 1889—1890

ved

skolens rektor.

Aalesund.

Klaus E. Fjeldes Bogtrykkeri. 1890.

Aarsberetning

om

Aalesunds offentlige høiere almenskole

for

skoleaaret 1889—1890

ved

skolens rektor.

I. Skolens Forstanderskab.

Byfoged Hagbarth Benneche	tiltraadte	1ste juli 1888.
Boghandler Johannes Aarflot	—	27de august 1864 ved skolens oprettelse, valgt af kommunen.
Provst Lars Anton Moe	—	1ste oktober 1887, valgt af kommunen.
Grosserer Joachim Rønne- berg	—	1ste Oktober 1884, valgt af kommunen.
Rektor Valentin Voss	—	1ste april 1876. For- mand i forstander- skabet.

II. Skolens lærerpersonale.

1. Rektor Valentin Voss, f. $21/4$ 1834, udnævnt til timelærer ved Drammens latinske skole $30/9$ 1858, til adjunkt ved samme skole $1/7$ 1860, $1/7$ 1863 udnævnt til overlærer og bestyrer af Fredriksstads kommunale skole, $27/11$ 1875 til rektor ved Aalesunds offentlige alment skole.
2. Overlærer Martin Johannes Bugge, f. $2/10$ 1830, novbr. 1854 udnævnt til adjunkt ved Kongsbergs skole, juni 1875 til overlærer ved Aalesunds skole.
3. Overlærer Gabriel Hetting Landmark,

- f. $23/12$ 1833, udnævnt $26/12$ 1877 til overlærer ved Christiansunds skole, $15/9$ 1881 til overlærer ved Aalesunds skole.
4. Adjunkt Gerhard Fredrik v. d. Lippe Dahl, f. 1838, udnævnt til adjunkt $9/10$ 1875.
 5. Adjunkt Vilhelm Ferdinand Kolderup, f. $2/2$ 1835, udnævnt til adjunkt $11/5$ 1878.
 6. Adjunkt Paul Sollie, f. 1852, udnævnt 1882 til klasselærer ved Skiens offentlige almenkskole, $29/3$ 1883 til adjunkt ved Aalesunds skole.
 7. Adjunkt Kristian Birch Reichenwald Bassøe f. 1856, udnævnt til adjunkt $29/4$ 1884.
 8. Klasselærer Olaf Olsen f. $25/8$ 1835, udnævnt $1/9$ 1864 til klasselærer ved Aalesunds off. almenkskole (lærer fra skolens oprettelse).
 9. Klasselærer Hans Clausen Brun, f. $6/3$ 1854, udnævnt $1/7$ 1882 til klasselærer ved Aalesunds off. almenkskole.
 10. Klasselærer Sivert Pedersen Muri, f. $11/3$ 1850, udnævnt $15/3$ 1883 til klassel. ved Aalesunds off. almenkskole.
 11. Klasselærer Hans Holst f. 1848, udnævnt $13/8$ 1875 til klasselærer ved Drammens off. almenkskole, $26/11$ 1884 til klasselærer ved Aalesunds skole.
 12. Lieutenant Olaf Lie. Gymnastiklærer fra $15/8$ 1889.
 13. Organist Anton Heiberg, f. $9/4$ 1837, skolens sanglærer siden august 1883.

Karl Sperre f. $5/10$ 1860. Skolens pedel siden 1884.

Fra skoleaarets begyndelse til 15de marts havde adjunkt Kolderup permission paa grund af sygdom. I januar var overlærer Landmark syg; i hans sted vikarierede cand. mag. B. Hansen.

III. Disciplenes antal.

	3. kvart.	4. kvart.	1. kvart.	2. kvart.
	1889.	1889.	1890.	1890.
1ste middelkl.	4	10	10	10
2den do.	16	16	17	17
3die do.	12	13	12	12
4de do. latinl.	3	3	3	3
4de do. engelskl. ...	11	13	13	11 ¹⁾
5te do. latinl.	4	4	4	4
5te do. engelskl. ...	9	13 ²⁾	13	13
6te do. latinl.	2	3	3	3
6te do. engelskl. ...	4 ³⁾	4	4	4
1ste Gymnasialkl.	5	4	4	4
2den do.	5	5	5	5
3die do.	1	1	1	1
	76	89	89	87

I aarets løb indkom 26 elever, udgik 11 elever, deraf 2 døde.

¹⁾ Deraf 1 pige. ²⁾ Deraf 6 piger. ³⁾ Deraf 1 pige.

Gjennemsnitligt aldersforhold mellem de forskjellige klasser:

1ste middelkl. alder ved Skoleaarets begyndelse:	9 aar.
2den do. do. " do. do. :	11 ^{10/12} "
3die do. do. " do. do. :	12 ^{6/12} "
4de do. do. " do. do. :	13 ^{8/12} "
5te do. do. " do. do. :	15 ^{4/12} "
6te do. do. " do. do. :	17 ^{1/12} "
1ste gymnasialkl. alder ved skoleaarets begyndelse:	17 ^{6/12} "
2den do. do. " do. do. :	16 ^{10/12} "
3die do. do. " do. do. :	18 ^{9/12} "
Normalalder i 1 middelkl.	9 aar.
do. i 2 do. 10 "	
do. i 3 do. 11 "	

Normalalder	i 4	Middelkl.	12 aar.
do.	i 5	do.	13 „
do.	i 6	do.	14 „

Af eleverne er 9 fra Landdistrikterne, resten fra byen.

Timefordelingsplan mellem lærerne i skoleaaret 1889—1890.

1. Rektor Voss :

Græsk	3	gymnasialkl.	5	timer.
—	2—3	do.	2	„
—	2	do.	5	„
—	1	do.	7	„
Latin	3	do.	2	„
Tysk	1	do.	1	„
—————				22 timer.

Desuden 2 timer tysk i de 3 sidste maaneder i 1ste middelklasse.

2. Overlærer Bugge:

Norsk	2	gymnasialkl.	2	timer.
—	2—1	do.	2	„
—	1	do.	1	„
—	6	Middelkt.	3	„
—	5	do.	3	„
—	4	do.	4	„
Tysk	6	do.	4	„
—	4	do.	4	„
—————				23 timer.

3. Overlærer Landmark :

Latin	1	gymnasialkl.	6	timer.
—	6	middekl.	7	„
—	4	do.	7	„
Norsk	3	gymnasialkl.	4	„
—————				24 timer.

4. Adjunkt Dahl :

Religion	3—1	gymnasialkl.	4	„
—	6—4	middekl.	6	„

Historie	6	middelkl.	3	timer.
—	4	do.	3	„
—	3	do.	4	„
Geografi	6—5	do.	4	„
			—————	24 timer.
5. Adjunkt Sollie :				
Engelsk	6—4	middelkl.	15	„
—	3—2	gymnasialkl.	4	„
Fransk	3—2	do.	2	„
—	6—5	middelkl.	4	„
			—————	25 timer.
6. Adjunkt Bassøe :				
Historie	3—1	gymnasialkl.	7	„
Fransk	1	do.	4	„
Latin	3—2	do.	7	„
—	2—1	do.	3	„
—	5	middelkl.	7	„
			—————	28 timer.
7. Klasselærer Brun :				
Mathematik med Pigerne			6	„
—	5	middelkl.	5	„
—	3	do.	1	„
Naturhistorie	6—2	do.	8	„
Tegning	6—2	do.	8	„
			—————	28 timer.
8. Klasselærer Holst :				
Religion	3	middelkl.	3	„
Norsk	3	do.	5	„
Tysk	5	do.	4	„
—	3	do.	5	„
—	2	do.	6	„
Historie	5	do.	3	„
Geografi	4	do.	2	„
			—————	28 timer.
9. Klasselærer Olsen :				
Norsk	2—1	middelkl.	13	„
Historie	2—1	do.	6	„

Geografi	3—1	middelklasse	8 timer.
			————— 27 timer.
10. Klasselærer Muri :			
Regning	3	middelklasse	4 timer.
—	2	do.	4 „
—	1	do.	4 „
Skrivning	4	do.	1 „
—	3—1	do.	9 „
Religion	2—1	do.	6 „
			————— 28 timer.
11. Vikarer for Adjunkt Kolderup.			
Lieutenant Lie :			
Mathem.	3—1	gymnasialkl.	6 „
—	6	middelkl.	6 „
—	4	do.	5 „
Physik	6	do.	1 „
Klasselærer Brun :			
Physik	5	do.	2 „
			————— 20 timer.
			<hr/>
			Tilsammen 277 timer.

Timefordelingsplan i 1889—til 1890

		1 m.	2 m.	3 m.	4 m.	5 m.	6 m.	1 g.	2 g.	3 g.	SUM.	
Timefordelingen.	1. Religion.....	3	3	3	2	2	2	1	1	2	19 timer.	
	2. Norsk.....	8	5	5	4	3	3	2	2	3	37 —	
	3. Tysk.....		6	5	4	1 E.	3 E.	1			24 —	
	4. Engelsk.....				5	5	5		(2	2)	19 —	
	5. Latin.....				7	7	7	6	3	7	39 —	
	6. Græsk.....							7	5	2	5	19 —
	7. Fransk.....					2	2	4		2		10 —
	8. Historie.....	3	3	4	3	3	3	1	2	1	3	26 —
	9. Geografi.....	4	2	2	2	2	2					14 —
	10. Naturhistorie..		2	2	2	3	2					11 —
	11. Matematik....	4	4	5	5	5	6	2	1		2	35 —
	12. Tegning.....		2	2	2	1	1					8 —
	13. Skrivning.....	4	3	2	1							10 —
Sum		26	30	30	30-30	30-30	30-30	30	30	30	271 timer.	

Matematik for pigerne 6 —

277 timer.

VI. Undervisningen.

Religion.

- 3die gymnasiaklasse. Johannes evangelium i grundsproget læst ud fra kap. 6 og derpaa delvis repeteret. Nissens Kirkehistorie repeteret.
- 2den gymnasiaklasse. De 4 første kapp. af Johannes evang. i grundsproget. Nissens kirkehistorie læst ud fra side 88.
- 1ste gymnasiaklasse. Nissens kirkehistorie læst og for en del repeteret indtil Schweizer-reformationen.
- 6te gymnasiaklasse. Pontoppidans forklaring og Vogts bibelhistorie læst ud og repeteret.
- 5te middelklasse. Pontoppidans forklaring fra spørgsmaal 170—367: Hvad er retfærdiggjørelsen. Vogts bibelhistorie læst ud fra Palmesøndag. Endel salmer er lærte udenad, fornemmelig til de store høitider.
- 4de middelklasse. Af Pontopp. forklaring de 10 bud. Vogts bibelhistorie fra begyndelsen af det nye testamente indtil Palmesøndag. Salmer.
- 3die middelklasse. Vogts bibl.hist. for mellemklasserne, læst og rep. fra Ruth til N. T. Alle vanskelige stykker rep. en gang til. Af forklaringen læst og rep. Herrens bøn og daabens sakramente samt indstiftelsens ord af alterens sakr. Desuden indledningen til 1ste part og 2den part, (spørgsun. 1—23; 202—220; 335—388 Sverdrups udtog.) Et udvalg af sentenserne i katekismen. — 8 a 10 lette og korte salmer. Nogen bibellæsning i tilslutning til bibl.hist. især af letfattede og tiltalende stykker af kongernes bøger, Esther og Daniel.
- 2den middelklasse. Vogts bibelhistorie for mellemklasserne er gennemgaaet fra begyndelsen til Ruths bog; katekismens 3 første parter med Luthers forklaring. Skriftsteder og salmevers.

1ste middelklasse. Det nye testamente efter Vogts lille bibelhistorie. Katekismens tekstord til de 5 parter — til de to første er ogsaa Luthers forklaring gennemgaaet. — Skriftsteder, Salmevers.

Modersmaalet.

3die gymnasialklasse. Gjennemgaaet Bjørnsons «Mellem Slagene» — af folkeviser «Thor af Havsgaard», «Elvehøi», „Den onde stedmoder“ og «Kristian II's vise» — af Welhaven «Asgaardsreien», «En vise om Hellig Olaf», «Bergens stift» og «Alfeland» — af Wergeland „Juleaftenen“. — Broch og Seips literaturhistorie for skolen og hjemmet. Det nødvendige om troper og figurer samt versemaal. En kort oversigt over sprogets historie.

Stile: 1. Fra sommerferien 1889. 2. Hvilken betydning har det for livet paa jorden, at jordens overflade er ujevn? 3. Samme opgave om igjen. 4. Om indholdet af Bjørnsons „Mellem slagene“. 5. Lidt om folkeviserne og navnlig om kjæmpevisen «Thor af Havsgaard». 6. Betydningen af bogtrykkerkunstens opfindelse. 7. Kundskab er magt. 8. Hvad der gjør Island saa merkeligt. 9. Papirets betydning før og nu. 10. Tidens værd og betydning for mennesket. 11. Skolen og livet. 12. Ferro nocentius aurum. 13. Af hvilke betingelser afhænger et folks seir i krig? 14. Rom paa Gracchernes tid. (De to sidste som tentamensstile).

Oldnorsk. Af Nygaards udvalg af den norrøne literatur er gennemgaaet stykket om Sigmund Brøstessøn (efter 2den udg.) fra Olav Tryggvasons tale til Sigmund og ud. Derefter læst efter samme bogs udvalg af poesi: Hamarsheimt, Gudruns klage samt Brudstykker af Hávamál. Derefter repeteret det hele artiumspensum. Nygaards oldnorske grammatik, formlæren.

2den gymnasialklasse. Af Paus's og Lassens læsebog for

Gymnasierne: Aladdin, Paaskeliljen, Sangerens farvel, Svend Dyrings hus og den største del af Kalanus. Ved siden heraf har læreren oplæst adskillige digte for klassen.

Eriksens litteraturhistorie fra Enevold Falsen til Bjørnson, læst og tildels repet. Nogle faa mundtlige foredrag, dels over et behandlet stilthema, dels selvvalgt.

Stile: 1. Farer ved fattigdom. 2. Fattigdom er ikke blot et onde eller: Høstfesten i parken. 3. Spartanernes opdragelse sammenlignet med vor. Hvad er det, som gjør Island saa merkeligt? 5. Øhlenschlägers liv og betydning. 6. Skildring af et ved krigen ødelagt land. 7. Hvorledes skal vi rettelig forstaa Herrens ord: «Sørger ikke for den dag imorgen»! 8. De mortuis nil nisi bene. 9. Henrik Wergelands liv og betydning. 10. Hvilken betydning har adspredelser, og i hvilken udstrækning tør vi nyde dem? 11. Fordele ved at bo i byen. 12. Was treibt die Menschen in die Ferne?

Oldnorsk. Af Nygaards læsebog for begyndere fra «Kong Olafs Sjølegave» — ud. Der-næst af sammes større læsebog 15 Sider. Det væsentlige af Formlæren efter Nygaards grammatik. 1ste gymnasialklasse. Af Paus's og Lassens læsebog for gymnasierne særskilt: Njåls Saga og Erasmus Montanus. Oplæst for eleverne flere prøver af den oldnorske litteratur i oversættelse. Desuden det samme som 2det gymnasium. Af Eriksens litteraturhistorie forfra indtil Holberg, hvoraf lektievis det, som hører til artiumspensumet. Desuden det samme som 2det gymnasium. Foredrag som i 2det gymnasium.

Stile: 1. Fra mine sommerferier. 2. Som 2det gymnasium. 3. Fortidens vaaben sammenlignede med de nyere tiders. 4. Hvilke er den

norske Bondes fornemste nævingsvei? 5. Som 2det Gymnasium. 6 og 7. For og mod sømandens liv. 8. Nyttens af og behagelighederne ved en fodtur. 9. Betydningen af vore fiskerier. 10. Som 2det gymnasium. 11. Fordele ved at bo paa landet. 12. Skildringer af en selvvalgt folkeklasses liv.

Oldnorsk. 8 timer læsning af stykker paa landsmaal og i bygdesprog som forberedelse for oldnorsken. Af Nygaards oldnorske læsebog for begyndere: Udtaleregler, ordsprog og korte sætninger. Af læsestykkerne indtil „Kong Olafs Skalde“, tildels repeteret. Ved siden af læsebogen læst adskilligt af Nygaards grammatik.

6te middelklasse. Læsebøger: Eriksens og Paulsens 3die del samt Lassens. Til afgangsexamen lægges op som læst statarisk og tildels repeteret: Sunartorrek. Gunnlaug Ormstunges saga (med Ryghs indledning). Erasmus Montanus (læst 2 gange). Menigmands politik. Hyttens skjønhed. Et skrækkeligt jævndøgn. For Norges seilere. — Nils Juel. Da Droslen reiste. Ivar Hvitfeldt. Skt. Olafs mildhed.

Ved Siden heraf læst mere kursorisk en mængde digte og noget prosa. Endelig har Læreren i Skoleaarets Løb forelæst mange Literaturprøver fra ældre og nyere Tid. —

Tildels lektier i læsning. Det statarisk læste anvendt som øvelse i væsentlig extemporal gjengivelse af indholdet, i regelen efter vejledning. —

Literaturhistorie. Her er Ross's notitser, læste og repeterede, lagte til grund og supplerede med Lærerens mundtlige meddelelser. — Norbys «Digarter». — Det væsentligste om verse-

maal, billedligt udtryk m. m., væsentlig efter korte optegnelser.

G r a m m a t i k. Om de forskjellige slags sætninger efter Hofgaard. Af og til Analyse.

Stile. 1. Fra mine sommerferier. 2. Hvad vaaren bringer af liv og beskæftigelse. 3. Norges naturlige beskaffenhed og de deraf flydende næringskilder. 4. I en fortælling at vise, at, naar nøden er størst, er hjælpen nærmest. 5. Kort Gjengivelse af indholdet af Gunnlaugs saga. 6. Hvilke pligter har vi mod dyrene? 7. Beskrivelse af skolebygningen. 8. Hvilken nytte har vi af vore elve? 9. Slutning af nr. 8. 10. En ansøgning. 11. I en fortælling at vise, at det er ikke guld alt, som glimrer. 12. Kort fremstilling af trediveaarskrigen. 13. De vigtigste metaller og deres anvendelse. 14. Hvorfor er fødtore saa gavnlige? 15. Fortæl om nogle af vort Lauds vigtigste rovdyr. 16. For og imod sjømandslivet (Tentamen). 17. Ilden kan baade gjøre os nytte og skade. Et par gængse interpunktionsøvelser.

5te middelklasse. Læsebøger som i VI. Udvalgte Stykker af prosa og poesi. Heraf kan merkes: Gunnl. saga — Erasmus Montanus — Svend Dyrings Hus — Nordfjordhesten — Besøg i et bondebryllup — Samtlige stykker af Evald — Terje Viken.

Ved siden heraf har læreren oplæst forskjellige literaturprøver.

L e k t i e r i L æ s n i n g. Flere gange øvelse i gjengivelse, extempore eller efter forberedelse, Literaturhistorie, Ross's notitser indtil Baggesen, læst og repeteret. Forøvrigt som i VI. Det nødvendigste om billedligt udtryk m. m. efter korte optegnelser.

G r a m m a t i k. Westerns «Ordlister» gennem-

gaaede. Øvelser i interpunktion efter Løkkes eksempel-samling og gennem diktat. Analyse — De forskjellige slags sætninger. S v e n s k: Oplæst og oversat 2 Digte af Runeberg.

Stile. 1. Fra mine sommerferier. 2. Skolefesten den 19de sept. 3. Selvvalgt eller høstfesten i parken. 4. Hunden, dens egenskaber og nytte. 5. Brev til en ven (veninde) med invitation til Julen. 6. Ved vinduet i reguveir. 7. Fortæl kort indholdet af en del af Gunnlaugs saga. 8. Smaa næringskilder i og ved Aalesund eller gjengivelse af slutningen af indholdet i Gunnlaugs saga. 9. Fortæl kort indholdet af «Erasmus Montanus». 10. To fattige hjem. 11. En skøitetur eller kort gjengivelse af „Den engelske kaptein“. 12. Det menneskelige Liv sammenlignet med en elv. 13. Selvvalgt. 14. Hvad nytte og fornøjelse har vi af isen? 15. Selvvalgt eller: Fortæl lidt om dit fødested.

4de middelklasse. Eriksens og Paulsens læsebog, 3die del. Udvalgte prosastykker og digte. Flere gange lektier i læsning -- Smaa øvelser i gjengivelse af det læste.

1 digt lært uden ad — Læreren oplæst saavel prosa som poesi for eleverne.

Grammatik. Repetition af Hofgaards mindre gram. til § 44. Westerns «Ordlistor» gennemgaaede. Hyppig øvelse i analyse og i interpunktion efter Løkkes eksempelsamling.

Skriftlige Arbejder 1 gang ugentlig: Diktat og gjengivelse af en oplæst fortælling. 1 Prøvestil: En skøitetur.

3die middelklasse. Indenadlæsning: Eriksens og Paulsens læsebog 3die del, de første 200 sider læst, gennem-

gaaet og forklaret to gange; digtene for det meste forelæste af læreren. En 5--6 digte lærte udenad. —

Hofgaards lille grammatik læst og repeteret; dog er flere af de tungeste paragrafer oversprungne. — Analyse omtrent $\frac{1}{2}$ time ugentlig i gjennemsnit; mest i sidste fjerdingaar under repetitionen af grammatiken. Skriftlige arbejder paa skolen 55, hvoraf omtrent 20 gjenfortællinger, resten diktater, hvor ingen tegn dikteret. —

2den middelklasse. Indenadlæsning med øvelse i at gjen- give (Eriksens og Paulsens læsebog 2den del). Lette digte lærte udenad og fremsagte. Grammatik: Formlære; de vigtigste sætningsforbindelser; analyse (Hofgaards lille grammatik).

Skriftlige øvelser: To ugentlige diktater, i sidste halvjaar afvekslende med gjenfortælling af lette smaafortællinger. Regler for retskrivning og skille- tegn; afskrift efter bog.

1ste middelklasse. Indenadlæsning med øvelse i at gjen- give; vers og lette digte lærte og fremsagte (Erik- sens og Paulsens læsebog 2den del).

Grammatik (mundtlig): Hovedtaledelene, ver- betets hovedformer og sætningens hoveddele indøvet med benyttelse af eksempelsamling.

Skriftlige øvelser: Diktat, atskrift efter bog.

Latin.

3die gymnasiaklasse. Af Tacitus — Weisses udvalg — Otho og Vitellius. Af Horats er repeteret 1ste bog af Epist- lerne og udvalg af Oderne. Vergils Æneide 1ste bog. Artiumspensumet repeteret. Sammen med 2den gymnasiak læst og repeteret Livius 22 bog (med for- bigaaelse af kap. 19—22 inc.); Lindroths antikviteter læst og repeteret. En hjemmeoversættelse og en extemporal oversættelse om ugen.

2den gymnasialklasse. Vergils Æneide I b. v. 1—250 læst og repeteret. Sammen med 1ste gymnasialkl. læst og repeteret 61 kap. af Sallust Jugurtha og Cicero pro lege Manilia. Enkelte timer i 2det halvaar Schreiners grammatik. I 1ste halvaar en a to stile, i 2det halvaar oversættelser dels efter Livius dels efter Henrichsens samling. Se forøvrigt 3die gymnasialkl.

1ste gymnasialklasse. Ciceros 2den og 4de tale mod Kati-lina samt talen pro Archia er læst og repeteret. Sammen med 2 gymnasialkl. 61 kap. af Sallust Jugurtha og Cicero pro lege Manilia.

Af Ovids Metamorfoser er læst ca. 800 vers, hvoraf repeteret ca. 600. Syntax efter Schreiners grammatik og stil paa skolen 1 gang om ugen.

6te middelklasse. Af Cæsar de bello Gallico er læst og repeteret 1ste bog fra kap. 30 ud samt 2den bog efter Voss's udvalg af klassikere. Ligesaa udvalget af Phædri Faber. Nogle feltherrer af Cornel læst extempore. Stil 1 og 2 gange om ugen paa Skolen.

5te middelklasse. Af Voss' udvalg af latinske klassikere læst 9 levnetsbeskrivelser af Cornelius Nepos. Deraf repeteret 8. Af Schreiners kortfattet ordføiningslære læst og tildels repeteret §§ 1—63, 77—88, 92—94, 104—112. En gang om ugen formlære. 1 a 2 stile paa skolen.

4de middelklasse. Af Axel Andersens latinske læsebog (2den udg.) er læst og repeteret fra begyndelsen til side 38 (spørgesætninger) med det tilsvarende i Schreiners grammatik. De norske stykker er efter at være læste ogsaa skrevne paa skolen, jævnlig med omsætning fra aktiv til passiv eller omvendt.

Tysk.

1ste gymnasialklasse. 1 time ug. Schillers Wilhelm Tell, dels extempore, dels med forberedelse hjemme.

- 6te middelklasse. Pauss' og Lassens læsebog: Die Linde, die Posaune des Gerichts, Don Quixote, der Mittag auf dem Königsee, Luther in Worms, Hans Holbein — ialt ca. 30 sider læst og repeteret. Ved siden heraf extempore: Af samme læsebog: Schlacht bei Lützen og ca. 7 sider poesi: Af Pauss' og Lassens læsestykker: Stykker 4—10 og 16—18 — ialt 28 sider extempore. Grammatik: Af formlæren alt undtagen læren om kjønnet efter Løkkes store grammatik. Af Syntaxen læst fra Infin. — ud, væsentlig efter Løkkes lille grammatik. Dernæst repeteret Syntaxen. Stil mundtlig og skriftlig — Hjemme- og extemporalstil — efter Knudsens stiløvelser. —
- 5te middelkl. Af Pauss' og Lassens tyske læsestykker (1878) læst, men ikke repeteret siderne 40—117 samt 6—8 sider af de poetiske stykker. Formlæren er gennemlæst 1 gang, syntaxen 2 gange. Under repetitionen af grammatiken er der leksevis læst de med grammatikleksen parallelle stykker af Knudsens stiløvelser, (sjette udgave siderne 10—37, 61—84, 88—90). Af samme bog er der skrevet 34 stile paa 8 a 10 linjer, 17 hjemme, 17 paa skolen; i de uger, vi har havt mundtlig oversættelse fra norsk til tysk, er der ikke skrevet stil. Engelsklinjens særtimer er benyttet til repetition af ugens grammatikpensum samt læsning af særskilte tyske stykker.
- 4de middelklasse. Af Lassens læsestykker stykkerne 1—5 og 11—15 samt st. 52, tilsammen 32 sider, læst og repeteret. Grammatik. Formlæren efter Løkkes lille grammatik til § 76; de sterke verber læst 2 gange. Stil mindst 1 time ugentlig efter Lassens læsebog og Knudsens stiløvelsebog.
- 3die middelklasse. Af Lassens tyske læsebog for begyndere læst og repeteret siderne 84—149 med forbigaaelse af de stykker, som ikke staar i den ældre udgave.

(Læst 50 sider). Af Løkkes lille grammatik er læst og repeteret hele formlæren. Jævnside med grammatiklæsningen er der leksevis gennemgaaet de norske øvelsesstykker siderne 54—59, der er skrevet som korte stile, 20 hjemme og 20 paa skolen. Ligesaa stykket om sammensatte verber 51—53.

2den middelklasse. Af Lassens tyske læsebog for begyndere læst og rep. fra begyndelsen til side 80; dog er forbigaaet de norske øvelsesstykker 54—59, samt de tyske stykker, der ikke staar i den gamle udgave. De første 50 sider er repeteret endda en gang. Af Løkkes lille grammatik er læst og repeteret det meste af formlæren. 35 smaa diktater paa tysk af dagens lekse.

1ste middelklasse. 2 timer ugentlig fra marts maaned. De første 16 sider i Lassens læsebog løseligt gennemgaaet.

Fransk.

3die gymnasiaklasse. Af Knudsen og Wallems læsebog for gymnasiet 162 sider, hvoraf 70 kursorisk. Repeteret Knudsens grammatik. Af E. Ottos Neues franz. Gesprächbuch læst og repeteret ca. 20 sider.

2den gymnasiaklasse. Af Knudsen og Wallems læsebog for gymnasiet læst 31 sider, af Dr. Saures Französisches Lesebuch für Realschulen 40 sider; af de samme læsebøger er der desuden extempore gennemgaaet 20 sider. Repeteret formlæren efter Knudsens grammatik. Læst og repeteret 13 sider af Ottos Neues franz. Gesprächbuch. Formlæren er indøvet ved oversættelse fra norsk til fransk af de norske stykker i Knudsen og Wallems læsebog f. middelskolen.

1ste gymnasiaklasse. Af Knudsen og Wallems læsebog for middelskolen læst 44 sider og af Saures französisches Lesebuch 26 sider. Deraf det meste repeteret. Af Knudsens grammatik læst og repeteret

syntaxen og de uregelmæssige verber. Af Storms franske taleøvelser læst enkelte stykker. Til mundtlig oversættelse fra norsk er dels benyttet Knudsens læsebog dels Storms taleøvelser.

6te middelklasse. Af Knudsen og Wallems læsebog for middelskolen læst og repeteret fra side 23—60. Repeteret formlæren efter Knudsens grammatik. Læst og repeteret flere regler af syntaxen (4 elever).

5te middelklasse. Af Knudsen og Wallems læsebog for middelskolen læst og repeteret til side 22. Læst og repeteret det tilsvarende af formlæren efter Knudsens grammatik. Læst de norske stykker 1—10 bag i bogen (11 elever).

Historie.

3die gymnasialklasse. Schjøtt & Wallems Frankrigs historie fra 1845. Repeteret artiumspensumet.

2den gymnasialklasse. Af Thrieges oldtidens historie læst og repeteret fra Cæsar og ud. Sammen med 1ste gymnasialkl. læst og repeteret Schjøtt & Wallems Frankrigs historie indtil 1789. Af Horns geografi for gymnasiet læst de tre nordiske lande, Frankrig, Tyskland og England samt de forenede stater i Nordamerika.

1ste gymnasialklasse. Af Thrieges oldtidens historie læst indtil Filip af Makedonien. Deraf repeteret indtil Perserkrigene. Af Horns geografi læst etnografien.

6te middelklasse. Læst ud Schjøtts udgave af Nissens verdenshistorie fra begivenhederne efter 1815, dernæst repeteret bogen. Erichsens nordenshistorie læst ud fra enevoldsmagtens indførelse i Danmark og repeteret. Endel skriftlige besvarelser.

5te middelklasse. Af Schjøtts læsebog læst og repeteret fra

den nyere tids 2det tidsrum til tiden efter 1815. Af Eriksens Nordens historie læst og repeteret fra Sverige før kalmарunionen til 1814, ialt tilsammen 200 sider. Under første gangs læsning har der stadig været forelæst eller fortalt stykker af en større haandbog samt forevist billeder af Daae & Drolsum.

4de middelklasse. Schjøtts udgave af Nissens verdenshistorie fra middelalderens 2det tidsrum indtil England under Huset Tudor. Erichsens nordenshistorie fra begyndelsen til Danmark før kalmарunionen. Skriftlige opgaver.

3die middelklasse. Nissens verdenshistorie (Schjøtts udgave) fra Alexander den store indtil 2det tidsrum i middelalderens historie.

2den middelklasse. Forberedende lærebog i historie for middelskolen af Winther: Læst og repeteret fra reformationen (side 61) og ud. I 2det halvaar Schjøtts verdenshistorie: Læst og repeteret fra begyndelsen til literatur og kunst (side 50).

1ste middelklasse. Winthers lærebog i historie: Læst og repeteret fra begyndelsen til reformationen (side 61).

Engelsk.

2den gymnasialklasse. Gjennemgaaet det væsentlige af Brekkes lærebog for begyndere. Læst og repeteret form-læren efter Westerns udgave af Løkkes grammatik (7 elever).

6te middelklasse. Af Brekkes lærebog 180 sider, hvoraf 28 extempore. De gennemgaaede digte lært udenad. Repeteret Løkkes mindre grammatik. De fleste synonyme efter Løkkes og Knudsens stiløvelser, 1 stil paa skolen hver uge; i første halvaar desuden en mundtlig stil ugentlig. Retroversion og taleøvelser.

- 5te middelklasse. Af Brekkes lærebog for begyndere fra side 75 og ud. Af Brekkes læsebog, 2den udgave pag. 1--33, samt pag. 198—208, ialt 71 sider. Læst og repeteret syntaxen efter Løkkes mindre grammatik. Indøvelse i grammatiken ved oversættelse fra norsk til engelsk efter Løkke og Knudsens stiløvelser. 1 stil paa skolen hver uge; oftere diktat. — Retroversion.
- 4de middelklasse. Af Brekkes lærebog for begyndere gennemgaaet ndtalereglerne samt læst og repeteret til side 74 foruden de tilsvarende norske stykker bag i bogen. Læst og repeteret formlæren efter Løkkes mindre grammatik. Diktat hver uge. I sidste halv-aar 1 skolestil ugentlig dels efter læsebogen, dels efter Løkke og Knudsens stiløvelser.

Græsk.

- 3die gymnasialklasse. 1ste halvjaar 6te bog af Homers Odysse, Sofokles Antigone, Groths udgave. Indledningen til den græske tragedie er nøiagtigt gennemgaaet efter Tregders literaturhistorie. Af selve tragedien er ogsaa khorsangene læste. Under gennemgaaelsen er der taget meget hensyn til indhold og form. I sidste halvjaar læst sammen med 2den gymnasialkl. i 2 timer ug. Platons apologi og repeteret Herodot og Xenophon. Curtius' grammatik. Tregders literaturhistorie. 2 skriftlige opgaver.
- 2den gymnasialklasse. Af Xenophons Anabasis (Hermannstorffs udvalg) læst fra 2den bog 5te kap. ud. Berghs udvalg af Herodot: slagene ved Thermopylerne, Artemesium og Salamis. Platons apologi (Wiehes udgave). Begyndt paa Homers Odysse -- forøvelser. I Curtius grammatik det vigtigste af syntaksen og formlæren repeteret. Før der er begyndt paa eⁿ

forfatter er indledningen nøie gennemgaaet.

2 skriftlige opgaver.

1ste gymnasiaklasse. Grøteruds grammatik og læsebog.

Xenophons Anabasis 2den bog (Hermannstorffs udvalg) læst og repeteret.

Geografi.

3die gymnasiaklasse.

2den gymnasiaklasse.

1ste gymnasiaklasse.

6te middelklasse. Geelmuydens geografi for middelskolen læst ud og repeteret. Vægtavlen er benyttet til at aftegne landenes omrids og dernæst angive beliggenheden af byer, floder etc. som lærebogen har nævnt. Skriftlige besvarelser.

5te middelklasse. Geelmuydens geografi læst ud og repeteret fra Asien. Dernæst er indledningen gennemgaaet. Karttegning paa vægtavlen. Skriftlige opgaver.

4de middelklasse. Af Geelmuydens lærebog ved Arstal læst og repeteret Rusland, Schweiz, Østerrige-Ungarn, Balkanhalvøen, Italien, Spanien, Portugal, Frankrig samt afsnittet om Europa (60 sider). Desuden er Norge gennemlæst, men ikke repeteret. Der er anvendt megen tid til fortælling og beskrivelse af lande og folk. En del af de gennemgaaede lande er tegnede i karttegningsbøger; enkelte gange har vi forsøgt frihaandstegning paa vægtavlen.

3die middelklasse. Geelmuydens geografi for middelskolen: Læst og repeteret Sverige, Danmark, Storbritanien og Irland, Nederlandene og Tyskland. Karttegning.

2den middelklasse. Gjenoptaget udtog af geografien for begyndere ved Christensen; den astronomiske og fysiske del udførligere gennemgaaet. Af Geelmuy-

dens større lærebog: Læst og repeteret Norge. Karttegning.

1ste middelklasse. Kortfattet geografi af Reusch: Læst og repeteret fra begyndelsen og ud. Karttegning med benyttelse af den til samme lærebog hørende karttegningsbog.

Mathematik.

3die gymnasiaklasse. Halvorsens stereometri gennemgaaet. Guldbergs trigonometri repeteret. O. J. Brochs arithmetik fra rækker til enden, samt repeteret enkelte afsnit af lærebogen. Opgave 1 gang ugentlig væsentlig som extemporalarbeide paa skolen. —

2den gymnasiaklasse. O. Bergs arithmetik fra potenser til kvadratiske ligninger. Repetition af de vigtigste afsnit. I Guldbergs trigonometri fra begyndelsen til skjævvinklede trianqlers opløsning. Repetition. Halvorsens stereometri gennemgaaet. Opgaver dels løste paa skolen dels som hjemmearbeide.

1ste gymnasiaklasse. Guldbergs trigometri til trigonometriske liniers grænseværdier. Repeteret til stykke 24. Bergs arithmetik til rodstørrelser. Repeteret til potentser. — Opgaver løste paa skolen.

6te middelklasse. Bonnevis geometri fra 4de bog til enden. Repetition af lærebogen. O. Johannessens arithmetik fra 4de bog til enden, samt repetition af lærebogen. I praktisk regning er efter O. Johannessens regnebog gennemgaaet blandingsregning samt regning efter kjederegelen. Repetition. Løsning af opgaver er væsentlig udført paa skolen. —

Med pigeafdelingen læst Bonnevis udmaalingslære med talrige opgaver efter forskjellige opgavesamlinger — Bonnevis bogstavregning med opgaver hente de fra «Blandede opgaver af Johannesen» —

„C. M. Guldberg“ — „Eckhoff“ — m. fl. Johannesens lærebog i praktisk regning, sidste udgave -- Opgaver regnede paa skolen extempore — i en dertil fast bestemt time ugentlig og ugentlig hjemmeopgaver.

5te middelklasse. Johannesens lærebog i arithmetik fra 2den bog til proportioner — læst og repeteret — Bonnevis lærebog i geometri fra 2den bog til 5te bog læst og repeteret. Johannesens regnebog, sidste udgave, sammensat reguladetri, procentregning — rente, rabat, disconto og selskabsregning. Blandede opgaver regnede paa skolen extempore i en dertil bestemt ugentlig time, samt ugentlig hjemmeopgave — hentede fra opgavesamlingen af „Getz, Munthe-Kaas, C. M. Guldberg, Aufgabensammlung von Bardey“ Johannesens blandede opgaver m. fl.

Med pigeafdelingen læst og repeteret Bonnevis udmaalingslære fra begyndelsen til fladeberegninger med adskillige dikterede tillæg. Johannesens lærebog i regning, sammensat reguladetri, procent, rente, rabat af 100 — disconto og selskabsregning. — Blandede opgaver extempore i en dertil bestemt ugentlig time — og hver anden uge hjemmeopgaver, hentede fra forskellige opgavesamlinger. — I bogstavregning til ligninger med 2 ubekjendte. Repeteret til ligninger. Opgavers løsning som hjemmearbejde og paa skolen. —

4de middelklasse. I geometri, første bog læst og repeteret Bonnevis lærebog. I arithmetik første bog læst og repeteret. O. Johannessens lærebog. I praktisk regning sammensat reguladetri, proportioner og procentregning efter O. Johannessens lærebog. Løsning af opgaver er væsentlig udført paa skolen.

- 3die middelklasse. Almindelig brøk, enkelt og sammensat reguladetri efter Voss & Slangs og tildels Johannessens regnebog.
- 2den middelklasse. Benævnte hele decimale og duodecimale tal. Almindelig brøk. Voss & Slangs regnebog.
- 1ste middelklasse. De 4 regningsarter i ubenævnte tal, decimalbrøk og de 3 første regningsarter i benævnte tal Voss & Slangs regnebog.

Naturlære.

- 6te middelklasse. Repetition af Sørensens naturhistorie med en nøiagtigere gjennemgaaelse af menneskets bygning og foredrag efter «Vort legemes bygning, liv og pleie af prof. dr. Bock». Sørensens botanik repeteret. Plantesystemet efter Arbo plantelære. Sørensens Flora benyttet. Middelskolens 3 øverste klasser har fra vaaren af været inddelt i partier, som efter tur har tilveiebragt blomster og planter, eftersom disse var udsprungne, til botaniktimerne, og disse planter er af læreren i timen gjennemgaaede og af eleverne bestemte. Senere har eleverne klassevis, ledsagede af læreren, foretaget ekskursioner i byens nærhed i aftentimerne, og repeteret de paa skolen gjennemgaaede planter, samlet og bestemt nye arter. Henrichsens fysik fra varmelæren til enden. Repetition. —
- 5te middelklasse. Sørensens botanik fra „Helkronede“ og ud bogen, læst og repeteret. Sørensens Flora benyttet. Plantesystemet efter Arbos plantelære. Bestemmelse af levende planter som 6te klasse. Henrichsens lærebog i fysik til varmelæren læst og repeteret. —
- 4de middelklasse. Sørensens naturhistorie fra «Leddyr» og ud bogen, læst og repeteret. Sørensens botanik til «Helkronede». Systemet efter Arbos plantelære.

Sørensen Flora benyttet. Plantebestemmelse som 6te og 5te klasse.

3die middelklasse. Sørensens naturhistorie fra „Hvirveldyr“ til „Leddyr“, læst og repeteret. Efter Sørensens botanik er af læreren mundtlig gennemgaaet det vigtigste af plantens ydre bygning. Undervisningen har været støttet til forevisning af plancher og optegning paa vægtavlen. Bestemmelse af nogle af de simple markplanter.

2den middelklasse. Af Sørensens 3die udgave gennemgaaet udvalgte dyretyper af pattedyr — fugle — fiske og leddyr — mundtlige fortællinger og oplæsning af Brehms naturhistorie. Alle klasser har i naturhistorietimen stadig benyttet Dybdals zoologiske vægplancher — skolens zoologiske samling og et tyskplancheværk. —

Tegning.

6te middelkl. a. **Frihaandstegning**: Fortsat øvelse i krumliniede figurer efter vægplancher og forlæggerblade. De af departementet givne examenstegninger ere delvis tegnede. Tegningerne optrukne med tusch eller farve og delvis overtrukne med svag tuschtinte eller farve.

b. **Projektionstegning**: Fortsat konstruktion af stereometriske legemer og disses sammenstilling, dels parallelt begge planer, dels skraat den ene og parallelt det andet. A. Petersens lærebog i projektionstegning for middelskolen benyttet. De af departementet givne examensopgaver ere delvis udførte — de øvrige forklarede.

5te middelkl. a. **Frihaandstegning**. Fortsat øvelse i tegning især efter «Herdtel Elementar

Unterricht im Freihandzeichnen“ Tegningerne udførte med blyant og overtrukne med tusch og pen — de flinkere elever har farvelagt sine tegninger med farver og pensel.

b. Projektionstegning: Elementerne af den descriptive geometri gennemgaaet. Konstruktion af enkle og sammenstillede stereometriske legemer; kun lodret det ene plan og parallelt det andet. Tegningerne ere her — ligesom i 6te klasse — udførte med blyant og overtrukne med tusch og ridsefjæder samt blaa eller røde linjer for konstruktionslinier.

4de middelklasse. Tegning efter „Herdtel Elementar Unterricht im Freihandzeichnen“, efterat først læreren ved rids paa vægtavlen har antydnet og forklaret hjælpelinier og fremgangsmaade. Tegningerne udførte med blyant og overtrukne med tusch, hvorpaa de flinkere elever har anvendt farver og pensel.

3die middelklasse. Simple krumliniede figurer — ellipser, skruelinier, ovaler o. s. v. Senere gennemgaaet cirkelen og afledede former som rosetter, palmetter, akanthus, baandslyng o. s. v. efter lærerens oplysning paa vægtavlen. „Opgaver i frihaandstegning ved Harald F. Petersen“ ere benyttede. Tegningerne udførte med blyant og overtrukne med tusch i tegnebøger med oprudet kvadratnet.

2den middelklasse. Retliniede figurer — senere simple krumliniede figurer — «Opgaver i frihaandstegning ved Harald F. Petersen» — tegningerne først af læreren optegnede paa vægtavlen — Tegningerne udførte i tegnebøger med oprudet kvadratnet, med blyant og optrukne med tusch og pen.

Skrivning.

6—5te middelklasse. De skriftlige arbeider er gennem-

gaaede for hver maaned og en eftermiddagstime egentlig har været benyttet til skrivning. — Paa den ene side i skrivebogen har eleverne skrevet efter diktat, og paa den anden side har man skrevet det samme om igjen saa pent som muligt.

4de middelklasse. I første halvjaar efter afskrift dels paa vægtavlen og dels i skrivebogen. — De mere fremskredne afskrift efter bog. — I sidste halvjaar som 5te og 6te klasse.

3die middelklasse. Repeteret det store latinske alfabet, efter opskrift paa vægtavlen og i skrivebøgerne. Bogstavforbindelser. Gjennemgaaet det gothiske alfabet. Læsning af gothisk skrift.

2den middelklasse. Skrivebog udgiven efter offentlig foranstaltning 1ste og 2det hefte. Gjentaaget det store alfabet som forbogstaver efter opskrift paa vægtavlen og i skrivebøgerne. Tal. Bogstavforbindelser og sætninger. Mere fremskredne afskrift. —

1ste middelklasse. Skrivebog udgiven efter offentlig foranstaltning 1ste og 2det hefte. Taktskrivning. — Sammen-skrift efter opskrift paa vægtavlen og i skrivebogen. —

Partiinddeling i sang.

4 Partier.

1ste parti. 19 elever (9 tenor & 10 basser). — 36 timer.

2det parti 12 elever (9 sopraner & 4 alter). — 73 timer.

3die Parti. 24 elever (19 sopraner & 5 alter). — 71 timer.

4de parti. 15 elever. — 38 timer.

Med de 3 første partier er indstuderet 3 & 4-stemmige sange for sopran, alt & bass og for sopran, alt, tenor & bass.

4de parti har gennemgaaet Behrens sanglære for folkeskolen 1ste trin.

Desuden har hvert parti i regelen 1 gang ugentlig gennemgaaet de væsentligste salmemelodier.

Violin.

3 elever med tilsammen 56 timer,

Gymnastik.

I gymnastik har gutterne i 18⁸⁹/₉₀ som de foregaaende aar været delt i 3 partier, første med gymnastik hver dag fra 11—11¹/₂, andet fra 11¹/₂—12 form. og 3die parti 2 gange ugentlig fra 12—1.

1ste parti har bestaaet af 7 gutter af gymnasiet og de to øverste middelklasser (27), og er med dette parti gennemgaaet, hvad der efter departementets cirkulære af 14/986 er fastsat med undtagelse af stavsprang og endel lege. Øvelserne ere ordnede efter Lings tabeller.

2det parti, 26 gutter af middelklasserne. Her er ligeledes ordnet efter Lings tabeller — lettere øvelser end 1ste parti. Afveklende med gymnastik har med begge partier været øvet exercitie. Med gymnasiets elever er desuden i skoleaaret 1 time ugentlig øvet bajonetfægtning, desuden skiveskydning med salonrifle for gymnasiet og 6te m. og 10 skud med remingtongeværer paa skydebanen for gymnasiet.

3die parti — skolens 2den og 1ste klasse — er øvet i ordningsbevægelser, spredning, march, leg og de lettere

gymnastiske øvelser. Partiet bestaar af ialt 24 gutter. — Gymnasiet og de 5 øverste middelskoleklasser har havt exercitie 3 dage om høsten og 3 dage før examen. — Svømning, naar veiret har tilladt det. — Pigerne har havt gym. 5 timer ugentl.

VII. Afgangsexamener.

Examen artium.

Den mundtlige examen afholdtes iaar ved Kristiansunds skole. Den absolveredes af Karl Ibenfeldt, elev af gymnasiet i 3 aar, der fik følgende karakterer :

for norsk stil	4.
— latinsk oversættelse	4.
— matematik (skriftlig)	4.
-- religion	3.
— modersmaalets literatur og oldnorsk	3.
-- latin mundtlig	2.
— do.	3.
— græsk	3.
— do.	3.
— fransk	2.
— historie	4.
— matematik (mundtlig)	2.
	<hr/>
	37 = 3,05
	<hr/>
	12
	godt.

Middelskolens afgangsexamen.

Samtlige elever fremstillede sig til denne og tog den med følgende udfald :

Paa latinlinjen 3 elever, som samtlige fik meget godt.

„ engelsklinjen 4 elever, hvoraf 1 fik udmerket godt, 2 meget godt, 1 godt.

Desuden 1 privatist paa engelsklinjen, der fik meget godt.

1 privatist blev syg under examen og har faaet tilladelse af departementet til senere hen at underkaste sig examen.

Desuden underkastede 1 sig tillægsprøven i fransk.

Udfaldet for de enkeltes vedkommende var følgende :

L a t i n l i n j e n .

Navne.	Hovedkar.	Optagen i Skolen.
1. Erling Alme.....	2.46 m. g.	1889.
2. Ingolf Sandborg.....	1.96 m. g.	1881.
3. Ludvig Schage.....	2.43 m. g.	1881.

E n g e l s k l i n j e n .

1. Anders Aarsæther.....	1.33 udm. g.	1885.
2. Andreas Barstad.....	2.47 m. g.	1881.
3. Sigurd Larsen.....	2.61 g.	1881.
4. Mina Møller.....	1.96 m. g.	1887.

Privatist:

Knud Rørvik.....	1.64 m. g.
------------------	------------

Af skolens 85 elever fik 9 udm. godt, 63 m. g., 18 g. 5 var fraværende fra examen. Skolens middelkarakter er iaar 2.10.

Som præmier af apotheker Øwres legat uddeltes iaar :

Georg Ebers, Ægypten, der tilfaldt Peter Møller af 2den gymnasiaklasse.

Tegnør, Frithjofs saga, der tilfaldt Mina Møller af 6te middelklasse.

Opgave i latinsk stil.

Efterat kong Agathokles var død, besluttede syrakusannerne¹⁾, at leietropperne, hvoraf de fleste var af italiensk²⁾ herkomst, skulde vende tilbage til Italien. Disse soldater gik fredelig bort fra Syrakus³⁾ og blev paa veien gjestfrit⁴⁾ modtagne i Messina; men her dræbte de sine verter og tog byen i besiddelse. Under navn af mamertinere⁵⁾ grundlagde de en stat, som ved røverier og andre misgjerninger indgød naboerne stor skræk. Da mamertinerne nogle aar efter førte krig med syrakusannerne, led de saa store nederlag, at de ikke længer⁶⁾ vovede at stole paa egne kræfter. Nogle af dem bønfuldt romerne om at komme dem til undsætning, andre bad karthagerne⁷⁾ om hjælp. Da romerne frygtede for, at karthagerne skulde blive herrer over hele Sicilien, hvis de selv lod mamertinerne i stikken⁸⁾, sendte de hjælpetropper over til Messina. Men ved disses ankomst havde karthagerne allerede rykket ind i byen, og derved skede det, at den første puniske⁹⁾ krig brød ud.

¹⁾ Syracusani. ²⁾ Italicus, ³⁾ Syracusæ. ⁴⁾ hospitaliter. ⁵⁾ Mamertini. ⁶⁾ iam. ⁷⁾ Carthaginienses. ⁸⁾ destituere. ⁹⁾ Punicus.

Opgave i norsk stil.

Fortæl om dyrelivet i vore skove.

Opgave i tysk stil.

I aaret 1885 opholdt keiser Wilhelm den første sig i Gastein, et bekjendt badested i det østerrigske hertugdømme Salzburg. Hver morgen foretog han længere spadserture. Han hilste venlig paa alle, som han mødte, og stansede ofte for at indlede en samtale. En dag, da han var i rigtig godt lune, mødte han en mand, som han spurgte, hvorfra han var, og hvilken forretning han drev. „Jegeren fattig

papirfabrikant“, svarede den fremmede ham. „De gjør alt-
saa ikke papirpenge?“ spurgte keiseren. „Nei, Deres
Majestæt“. — „Det skal heller ikke altid være lønnende“,
sagde keiseren og gik hilsende videre. Saaledes tiltalte han
ofte de forbigaaende og spogte med dem, som om han havde
kjendt dem i længere tid; ogsaa de, som daglig omgikkes
med ham, roste ham for¹⁾ hans venlighed. — Opholdet i
Gastein gav den gamle keiser nye kræfter, og det alminde-
lige ønske om at se den elskede fyrste vende frisk hjem
blev ogsaa denne gang opfyldt. Da han kom tilbage til
sin hovedstad, søgte berlinerne paa enhver maade at lægge
sin glæde for dagen.

1) wegen.

Opgave i engelsk stil.

Eieren af en plantage¹ stod en dag i sin dør, da
en indianer kom hen til ham og bad om noget at spise.
Planteren svarede barskt, at han ikke havde noget at give
ham. «Men jeg dør af tørst», sagde indianeren, «giv mig
i det mindste et glas vand.» „Gaa væk, din indianer-
hund“², var det høflige svar, han fik. Nogen tid efter.
var planteren paa jagt i en skov, hvor han forvildede
sig.³ Efter at have vandret om i flere timer, fik han se
en indianerhytte i nogen afstand; han gik straks ind og
spurgte om veien. „Det vil neppe lykkes dig at naa plan-
tagen iaften,“ sagde indianeren, «jeg tror, du gjør rettest i
at blive her til imorgen tidlig.» Tilbudet blev modtaget
med glæde. Den følgende dag fulgte indianeren plantage-
eieren til hans hjem; idet de skiltes, sagde han: «Du skulde
ikke tilfældigvis kjende mig igjen?» — «Jeg synes, jeg
har seet dig før.» — «Jeg er den indianer, som du for no-
gen tid siden negtede et glas vand; en anden gang haaber

jeg du behandler en rødhud paa en mere menneskelig maade.»

¹⁾ plantation. ²⁾ Indian dog. ³⁾ at forville sig -- to lose one's way.

Opgaver i regning og konstruktionstegning.

(F o r g u t t e r.)

Formiddag.

1. Hvor stort rum udfylder den sne, som dækker et tag, der er 5,7 m. langt, 3,8 m. bredt, naar snelagets tykkelse er 0,83 m. ?

Hvor stor er vægten af denne sne, naar 28 dm.³ af snemassen ved smeltning giver 5 l. vand ?

Til hvilken høide vil det vand, som man faar ved at smelte hele snemassen, fylde et cylindrisk kar, hvis bund har en diameter af 2 m. ? (pi regnes lig 3,14).

2. To afdelinger brandfolk fik hver til belønning for godt arbejde 300 kr. til lige deling mellem mandskaberne. Da der var 4 mand flere i den ene afdeling end i den anden, fik hver mand i den første $2\frac{1}{2}$ kr. mindre end hver mand i den anden. Hvormange mand var der i hver afdeling.

(Eftermiddag.)

3. En mand købte for laante penge 850 hl. poteter til en pris af kr. 3,60 pr. hl. 4 maaneder senere solgte han poteterne igjen for 4 kr. pr. hl. ; men $2\frac{1}{2}$ pct. af poteterne havde da taget skade og maatte kasseres. Hvor mange pct. tjente han paa denne handel, naar han for den forløbne tid maatte betale renter af den laante kapital efter $3\frac{1}{2}$ pct. p. a. ?
4. Konstruer et trapets ABCD, hvori AB og CD er de parallelle sider, og A og C er modstaaende hjørner, saaledes at siden CD er 14,5 cm., afstanden mellem siderne

AB og CD er 5,3 cm., diagonalen AC er 10,5 cm., og afstanden fra hjørnet B til denne diagonal 3,7 cm. Beregn trapetsets fladeindhold.

Trapetset skal derpaa omdannes til et dermed ligestort kvadrat.

(F o r p i g e r).

Formiddag.

1. Som for gutter: Hvor stort rum udfylder den sne, som dækker et tag, der er 5,7 m. langt, 3,8 m. bredt, naar snelagets tykkelse er 0,83 m.?

Hvor stor er vægten af denne sne, naar 28 dm.³ af snemassen ved smeltning giver 5 l. vand?

Til hvilken høide vil det vand, som man faar ved at smelte hele snemassen, fylde et cylindrisk kar, hvis bund har en diameter af 2 m. ? (pi regnes lig 3,14).

2. En godsejer regner, at de tre fjerdedele af hans ejendomme indbringer ham 5 pct. i aarlig rente, og resten $7\frac{1}{2}$ pct. I det hele har han en aarlig indtægt af 4500 kr. Hvormeget er hans ejendomme værdsatte til?

(Eftermiddag).

3. Som for gutter: En mand købte for laante penge 850 hl. poteter til en pris af kr. 3,60 pr. hl. 4 maaneder senere solgte han poteterne igjen for 6 kr. pr. hl.; men $2\frac{1}{2}$ pct. af poteterne havde da taget skade og maatte kasseres. Hvormange pct. tjente han paa denne handel, naar han for den forløbne tid maatte betale renter af den laante kapital efter $3\frac{1}{2}$ pct. p. a.?
4. Som for gutter: Konstruer et trapets ABCD, hvori AB og CD er de parallelle sider og A og C er modstaaende hjørner, saaledes at siden CD er 14,5 cm., afstanden mellem siderne AB og CD er 5,3 cm., diagonalen AC er 10,5 cm. og afstanden fra hjørnet B. til denne diagonal er 3,7 cm. Beregn trapetsets fladeindhold.

Opgave i projektionstegning.

Følgende af læreren opstillede figurer aftegnes i grundrids og oprids:

1) En ret cylinder staar paa horizontalplanet; dens axe har en afstand fra vertikalplanet lig 5 cm. Dens høide er 10 cm., radien er $2\frac{1}{2}$ cm.

2) En firkantet klods er stillet saaledes paa horizontalplanet, at den oventil støtter sig mod cylinderen, at dens største sideflader er lodrette mod vertikalplanet, og at den naar op i høide med cylinderens øverste grundflade. Dens længde er 10 cm., bredde 5 cm., tykkelse $2\frac{1}{2}$ cm. Dens midtlinie har en afstand fra vertikalplanet af 5 cm.

3) Ovenpaa de ovennævnte to figurer er lagt en regulær trekantet pyramide saaledes, at dens axe er parallel med vertikalplanet og har en afstand af 5 cm. fra samme og at den underste side i dens grundflade gaar over cylinderens axe. Dens høide er 10 cm., dens grundflades side er 6 cm.

Bibliothekets tilvækst i 1889—1890.

- Professor, Dr. Capelle Vollständiges Wörterbuch über die Gedichte Homeros und der Homeriden. Leipzig 1889.
- Gotfried Vogrinz. Grammatik des homerischen Dialektes, Paderborn 1889.
- Gottlieb Leuchtenberger. Die Oden des Horaz für den Schulgebrauch disponirt. Berlin 1889.
- O. Stave. Exempelsamling med Opgaver i modersmaalet. Kristiania 1887.
- J. Skonhoff Halvorsen. Lærebog i Sterometri. Kristiania 1889.
- Olaf Berg. Lærebog i arithmetik og algebra. Kristiania 1888.

- Francisque Sarcey. *Le seige de Paris*. Paris.
- K. Brekke. *Lærebog i engelsk for begyndere*. 2det Oplag. Kristiania 1889.
- J. Brynildsen. *Engelsk-norsk ordbog*. Kristiania 1889.
- L. A. Petri. *Lærebog i den kristelige religion*. Oversat af P. A. Jensen. Kristiania 1854.
- Ernst Laas. *Gymnasium med realskule*. Berlin 1875.
- Johann Heinrich Voss. *Homers Odyssee*. Tübingen 1806.
- J. C. Lindberg. *Phædri fabularum libri V*. Hauniae 1825.
- Zerrenner. *Methodenbuch für Volksschullehrer*. Magdeburg 1839.
- Salmer og sange for smaaskolen.
- L. Sagen og H. Foss. *Bergens beskrivelse*. Bergen 1824.
- L. Dahle. *Bibelske foredrag*. Stavanger 1873.
- Th. Koller. *Beretning om den høiere landbrugsskole i Aas fra 1/7 86—1/7 77*. Kristiania 1888.
- Verhandlungen der 37. *Versammlung Deutscher philol. und sculmänner zu Dessau 1—4 oktober 1884*. Leipzig 1885.
- Festschrift des Herz. Gymnasiums und realgymnasiums zu Dessau*. 1885.
- Dr. G. Krüger. *Program for skoleaaret 1886—87 for gymnasiet i Dessau*.
- K. Knudsen. *Latinskole uden Latin*. Kristiania 1884.
- Clara Tschudi. *Kvindebevægelsen*. Kristiania 1885.
- Det norske Samlaget. *Apostel-gjærningar*. Kristiania 1887.
- do. *Apostelen Pauli brev til Korinterne*. Kristiania 1887.
- Karl Pettersen med Dr. R. Lehmann. *Terassen med strandlinien*. Kristiania 1880.
- O. L. Boye. *Notitser til den norske og danske literaturhistorie*. Stavanger 1861.
- Lars Broch. *Jordbeskrivelse for Almueskolen*. Kristiania 1888.
- M. J. Monrad. *Det kongelige norske Fredriks universitetsstiftelse*. Kristiania 1861.

- P. C. Asbjørnsen. Andreas Wulfsberg Grotting. Kristiania 1861.
- Mindeblade om Anton Martin Schweigaard. Kristiania 1870.
- K. L. Rahbek. Lærebog i den danske sfil. Kjøbenhavn 1838.
- Jakob Aars. Om Almuskolen. Kristiania 1874.
- G. S. Bricka. Lærebog i Historien for de første Begyndere. Kjøbenhavn 1877.
- A. Lorange. Den yngre Jernalder. Bergen 1889.
- Georg Curtius. De nominum Graecorum formatione. Berlin 1842.
- Norsk Fiskeritidende. 1883—1888.
- J. Lochmann. Jakobis Kantkritik. Halle 1881.
- K. Gæderz Gabriell Rollenhagen. do. -
- A. Schwarze. Die Stellung der Religionsphilosophie in Herbarts system. Halle.
- H. Schwarz. Sir John Suckling ein Beitrag zur Geschichte der englischen litteratur. Halle.
- Dr. G. Müller. Die sogenannten unwilligen oder missbilligen — den Fragen im lateinischen.
- C. A. Holmboe. Norsk og Keltisk.
- R. Hille. Modersmaalets Grammatik. Bergen 1878.
- M. Monrad. Om de klassiske studiers betydning for den høiere almindannelse. Kristiania 1857.
- F. C. Dahl. I. Skolesagen, et indlæg nærmest fra realskolens standpunkt
- M. Smith. Skitse af Miguel de Cervantes liv og litterære virksomhed. Bergen 1873.
- M. J. Monrad, Om det arvelige kongedømmes betydning. Kristiania 1853.
- Föreningen modersmaalsvännen. Smaastycker paa vers och prosa. Jönköping 1877.
- H. Holmboe. Hvad skal skolen udrette? Bergen 1865.
- R. Kleen. Neutraliteterues lagar. 1ste del. Stockholm 1889.
- Universitetsbibliothekets aarbog for 1888.

- Peder Fylling. Om gaarden Blindheim paa Vigerøen. Aalesund 1884.
- Norges officielle statistik. Fattigstatistikken for 1886.
- H. K. Kjennerud. Sløidtegninger for Skole og Hjem. Kristiania 1888.
- J. E. Sars. Udsigt over den norske historie. 3die Del.
- Christian Mohn. Tre persiske skuespil oversatte af C. M. Napoli 1889.
- Kvammen. Veiledning ved undervisning i bibelhistorie, korlæsning, geografi, regning og skrivning.
- J. M. Platou og H. Rønneberg. Norsk opgavesamling. Kristiania. 1889.
- Bergens museums aarsberetning for 1888.
- Romsdals amts forhandlinger for 1889.
- Bjørnstjerne Bjørnson. Paa guds veie. Kjøbenhavn 1889.
- Th. Strømberg. Den hellige Strid, oversat af D. C. Frich. Bergen 1889.
- H. L. Sørensen. Kortfattet lærebog i dyrerigets naturhistorie. 4de oplag.
- Kirkedepm. Norges off. statistik. Beretning om skolevæsenets tilstand i 1886. Kristiania 1889.
- Th. Koller. Beretning om den høiere landbrugsskole i Aas $\frac{1}{7}$ 1887— $\frac{30}{6}$ 88.
- Det statistiske centralbureau. Statistisk aarbog for kongeriget Norge. 9de aargang 1889.
- P. Voss. La préparation pédagogique á l'enseignement secondaire dans l'Allemagne du Nord. Paris 1889.
- Universitetsbibl. Norges bogfortegnelse for 1888.
- Ny illustreret tidende. Aargang 1888—1889.
- Edvard Meyer. Geschichte des Alterthums 1ster Band. Stuttgart 1884.
- S. W. Hoffgaard. Opgaver i lat. stil for middelskolen. Kristiania 1888.
- Den norske Nordhavs expedition. XIX, zoologi, aktiuida ved D. C. Danielsen. Kristiania 1890.
- H. M. Stanley. I det mørkeste Afrika.

- L. Stange. Horfor? Fordi. Nøgle til naturvidenskaben. Kjøbenhavn 1890.
- M. Tröan. En liden kirkehistorie for folkeskolen og hjemmet. Kristiania 1890.
- J. Juell Tønnenes. Lærebog i norsk stil. Kristiania 1890.
- J. H. Schmalz. Sallusts bellum Catilinae et de bello Jugurthino. Gotha 1889.
- Dr. F. Nansen. Paa ski over Grøntand. Kristiania 1890.
- Svensk och engelsk Parlör. 2det oplag. Stockholm.
- J. W. Flod. Norges apothekere i 300 aar. Kristiania 1889.
- Det kungl. Ecklesiastikdptmt for 1884—85.
- A. P. Scheuer. Oversigt over den latinske grammatiks vigtigste regler. Kjøbenhavn 1889.
- Le maitre Fonetique.
- Dr. Gustav. Hoyeck. Gröszer Volks — Atlas der Naturgeschichte aller drei Reiche. Wien.
- H. Trier. og P. Voss. Vor ungdom. 1889.
- Zeitschrift für das gymnasialswesen 1889.
- Universitets og skoleannaler. 1889.
- Naturen, illustreret maanedskrift af I. Brunchorst.
- Nyt Tidsskrift for Philologi IX bind.
- Lie og Sars arkiv for matematik og naturhistorie.
- Bätzman lovtidende.
- Norske, svenske, danske programmer for 1889
- (En stor del af disse bøger er skjænket af det offentlige; de side 38 og 39 anførte af rektor).

IX

Iudskrivningspenge for middelsk. og gymnas. er nu kr.	2.00
Skolepengene udgjør i	1ste middelklasse „ 48.00
	2den og 3die do. „ 72.00
	4de, 5te, 6te, do. „ 96.00
	1ste gymnasialkl. „ 120.00
	2den og 3die do. „ 144.00
Moderationen er :	$\frac{1}{4}$ fragaar for hver af de følgende brødre

Gratisternes antal var:

a)	af de Rønnebergske legater:		
	1 $\frac{1}{1}$ i 1ste gymnasialkl.	kr.	144.00
	2 $\frac{1}{1}$ i 2den	—	” 144.00
	3 $\frac{1}{1}$ i 1ste	—	” 120.00
	4 $\frac{1}{1}$ i 6te middelklasse	—	” 96.00
	5 $\frac{1}{2}$ i 5te	—	” 48.00
			<hr/>
			kr. 552.00
b)	af det offentlige:		
	1 $\frac{1}{1}$ i 5te middelklasse	kr.	96.00
	2 $\frac{1}{2}$ i 3die	—	” 36.00
			<hr/>
			” 132.00
			<hr/>
			684.00

Af Skolepengene, deri indbefattet de Rønnebergske Legater, uddeles 10 % i fripladse.

Skolens kasserer er adjunkt Kolderup. Under hans forfald var klasselærer Brun konstitueret som kasserer.

X. Almindelige bemærkninger.

Sundhedstilstanden har i regelen været god; kun i vinter, da Influenzaen var stærkt udbredt i byen, var der adskillige sygdomsforfald. Skolen maa beklage tabet af to meget brave elever, Olaf Aall i 3die middelklasse og Nathanael Sandborg i 4de middelklasse, der begge døde af halsesyge.

Haandgjerningsskolen har ogsaa i vinter været i virksomhed i 6 maaneder fra oktober til marts og frekventeret af omtrent 40 elever, fordelt i 3 partier. Hvert parti har havt to gange ugentlig undervisning fra 4--6.

Med departementet har der været forhandlinger om gymnasiets Nedlæggelse. Ved det sidste Storthings beslutning blev dog den endelige afgørelse udsat. Imidlertid

saa skolen sig nødsaget til at opsigte to klasselærere, d'hr. Holst og Muri, for at faa budgettet indskrænket. Skolen savner dem dybt, da begge var meget habile lærere.

Da rektor tror, at forstanderskabets indstilling i denne sag har interesse for byens indvaanere, affrykkes den her:

Til kirkedepartementet !

Under 9de august har kirkedept. underrettet forstanderskabet om, at storthingets kirkekommitte i sin indstilling har udpeget gymnasiet i Aalesand som et af dem, der maa staa for tur til at nedlægges, da søgningen dertil ikke antages at staa i forhold til, hvad det koster staten at opret, holde det, og særegne lokale hensyn ikke gjør det nødvendigt for staten at opretholde det, naar kommunen ikke er istand til at bidrage mere end nu til dets drift. Storthinget har derefter anmodet regjeringen om at tage dette spørgsmaal under overveielse.

Idet deptet. opfordrer forstanderskabet til at tage under overveielse, paa hvilken maade nu eller senere udgifterne til stedets høiere skole bedst vil kunne nedsættes, har det tillige anvist forskjellige udveie til at formindske disse paa, nemlig enten ved forøget bidrag af kommunen til gymnasiet eller ved indskrækning af klasseanfallet, kombination med folkeskolen eller pigeskolen m. m.

Forstanderskabet har taget deptts. skrivelse under samvittighedsfuld overveielse og giver sig herved den ære at besvare denne.

Naar udgifterne i den senere tid er stegne i en betydelig grad, har dette sin væsentlige grund i 2 ting: Nedgang i skolepengene og stigning i de af storthinget bevilgede alders- og dyrtidstillæg samt den gageforøgelse, som storthinget for nogle aar siden bevilgede overlærere og adjunker.

Skolens elevantal og budgetter fra 1874—1890.

	Gymnasiet.	Middelsk.	Forbered.	Sum.	Skole penge.	Statsbidr.	Lønninger.	Gagetillæg.
1874—5	7	71		78	6192	9496	20,696	
1875—6	5	52	30	87	8289.50	9634	21,640	
1876—7	10	115	40	165	10089.50	11,873	23,808	
1877—8	10	130	30	176	11735	12,165	25,832	
1878—9	16	135	45	196	12610	12,120	28,429	
1879—80	10	147	32	189				
1880—1	17	143	32	192	14422	13,245	29,441	1387
1881—2	19	141	22	182	14218	13,334	27,939	2112
1882—3	21	115	26	162	12636	14,985	29,455	2635
1883—4	26	107	18	151	11834	17,888	29,267	2608
1884—5	22	86	30	138	9864	20,735	30,703	4320
1885—6	21	92	26	139	9862	22,135	31,415	5072
1886—7	16	86	38	130	8636	22,800	30,549	5729
1887—8	14	81	15	110	7925	22,800	30,288	7056
1888—9	7(8)	82	kombineret med pigesk.	89	6116	23,990	27,858	6642

Ved sammenligningen af statsbidraget maa man huske paa, at indtil 1878 havde rektor i gage kr. 4000, overlærer 2400, adj. kr. 1600, klasselærere 12—1400. I 1878 steg rektor til 4600, overl. til 3000, adj. til 2000, og i 1882 adjunkter til 2200 med stigning hvert 3die aar 300—300—200—200. Overl. 400—400—400 hvert 4de aar. Rektor 400—400 hvert 5te aar. Dette udgjør i sammenligning med 1877 over 12000 kr. Var forholdet som dengang, vilde tilskudet nu kun være ca. 11000 kr.

I tidligere tider opførtes gagetillægget ikke paa enkelte skolars budgetter, men særskilt paa en egen post i statsbudgettet. Ved den nuværende posteringsmaade belastes den enkelte skoles budget uforholdsmæssig; en skole, hvor der er yngre lærere, kan med det samme antal lærere faa et langt billigere budget end der, hvor der er ældre lærere. Ved denne posteringsmaade vil saaledes for regnskabsaaret 1889—90 statens tilskud blive 7400 kr. større end det i modsat fald havde været. Beregner man tilskudet for enkelte skoler i sammenligning med hinanden, maa man naturligvis tage hensyn hertil; thi gjør man ikke dette, kommer den enkelte skole derved til at staa i et meget uheldigt lys, hvilket foruden ved Aalesunds skole ogsaa viser sig at have været tilfældet ved Lillehammers og det i endnu høiere grad. Fratrækkes f. eks. dette i regnskabsaaret 1888—1889 bliver tilskuddet kun kr. 17348.33 ($23990 \div 6641,67$); for 1889—1890 $23057 \div 7400 = 15657$, hvilket med de forøgede gager ikke kan siges at være et overdrevent stort tilskud.

De nuværende lærere er, som rektors budgetforslag viser, næsten alle komne paa høieste gage. Lærerne lever ikke evig, og dette forhold kan snart forandres ved dødsfald eller forflytning.

Som det vil sees af fortegnelsen, har antallet af gymnasiets elever været snart større, snart mindre. At der i de senere aar har været en nedgang heri, har sin grund i de velbekjendte forhold ved universitetet, der i høi grad gjør det ønskeligt, at der for øieblikket indtræder en attagen i

de studerendes antal. Dette er jo ogsaa tilfældet, ikke alene her, men ogsaa ved de fleste andre offentlige skoler. Men de samme grunde, som i sin tid bevirkede, at man i Aalesund ved storthingsbeslutning af 11te mai 1863 fik en fuldstændig lærd- og realskole, skjønt byen dengang kun havde ca. 3000 indvaanere, og amtet betydelig mindre folkeantal, er vel ogsaa nu for tiden i endnu sterkere grad gjældende, da byen er stegen til ca. 8000 indiv. og amtets til ca. 120000. For et distrikt, saa rigt og sterkt udviklet som Søndmøre er, tiltrænges der en høiere dannelsesanstalt, især da nu ogsaa Molde skoles gymnasium fra næste aar nedlægges. Sandsynligvis kommer foruden Molde skoles elever ogsaa de fra Romsdalen, som vil frekventere et gymnasium, til at søge hid, da Aalesund ligger bekvemmere til for dem end Kristiansund, der er adskilt fra Romsdal ved Hustadviken, og forbindelsen er sterkere mellem Romsdal og Aalesund end mellem Romsdal og Kristiansund.

Forstanderskabet finder derfor, at der er liden grund til nu at nedlægge gymnasiet. Antallet af elever kan til enkelte tider være større, til andre igjen mindre, men helt at nedlægge det bør man kun gribe til i nødsfald, naar det gennem en længere tid viser sig, at der er aldeles ingen eller kun forsvindende søgning til det. Søgningen til gymnasiet er iaar stegen, idet discipelantallet nu udgjør 11 (mod 7 ifjor) deraf 1 fra Romsdalen og 2 fra Florø — og vil til næste skoleaar sandsynlig stige til 13 a 14.

Endnu en grund til ikke at nedlægge gymnasiet, som til i det hele taget ikke at træffe nogen væsentligere forandring i skolens ordning, er den, at der jo nu forestaar en revision af det høiere skolevæsen, hvis resultater man vel helst bør afvente. Det kan jo let hænde, at der ved revisionen kommer til at foreslaaes en anden art af høiere uddannelse, som kan være mere tjenlig for stedet end et latingymnasium. Hvis det bliver tilfældet, vil det være haardt for

byen at berøves et gode, som den nu har havt i 25 aar.

Deptet. finder, at kommunen bør forøge sit tilskud til gymnasiet; men man maa huske paa, hvilke udgifter den allerede har havt til sin høiere skole. Den har bygget en bygning, der er takseret for 80000 kr., hvortil kommer tomtens kostende og planering ca. 20000, inventariet ca. 6000. Aarlig bidrager den 3600 kr., der kapitaliseret til $4\frac{1}{2}$ % udgjør 80000 kr., samt har givet et grundfond af 52000 kr. og 13000 kr. i legater, tilsammen 251000 kr. Nu forestaar ogsaa omreguleringen af almueskolen efter den nye skolelov, hvilket vil koste ikke lidet, dels til lærerløn, dels til udvidelse af de ældre eller bygning af nye skolelokaler. Hertil kommer, at der er faa byer, hvis budget er saa belastet som vor bys, idet man betaler i kommuneskat ca. 8—9 % af indtægten. — Den anden udvei til at formindske udgifterne paa er kombination af klasserne. Skolen har, selv da dens elevantal var stort, ikke havt et større lærerpersonale end til at bestride 6 etaarige middelskoleklasser og 3 etaarige gymnasialklasser. I 1888 mistede den en adjunktpost, hvorved der maatte foretages adskillige kombinationer, nu foreslaar rektor to klasselærerpuster til inddragen. Dette kan ske derved, at 2den og 3die gymnasialklasse helt kombineres undtagen i religion, der har et saa lidet timetal i gymnasiet, at deri ingen forandring bør foretages, og ved nogle kombinationer i middelskolen. Da imidlertid denne er den for byen vigtigste afdeling, tør man ikke foreslaa for mange kombinationer i den, især da til næste aar mellemklasserne vil være saa talrige, at skolen ikke har værelser nok til at rumme de kombinerede klasser. Disse vil nemlig udgjøre over 30 elever. Mindre end — 2 klasser kan man ikke have i gymnasiet, og svækkes middelskolen for meget ved altfor mange kombinationer, vil den hele skole lide derunder.

Deptet. antyder en kombination af middelskolen og fol-

keskoler, saaledes at 1ste middelklasse indgaar i folkeskolen. Dette er ogsaa forstanderskabets mening at faa iværksat, naar blot den nye folkeskolelov har faaet lov til at virke saa længe, at 1ste middelklasse med nogen nytte kan overtages af folkeskolea.

Uddrag af skolens regnskab for 1889—90.

I n d t æ g t :

1. Beholdning (restancer) fra forrige aar	kr.	1572.00
2. Skole- og indskrivningspenge (med fripladse) „		7005.50
3. Kommunens bidrag	„	3600.00
4. Renter af skolens kapitaler	„	2691.72
5. Andre indtægter	„	16.00
6. Statsbidraget	„	25900.00
7. Ifølge decision til forrige regnskab	„	2.16
		kr. 40687.39

U d g i f t :

1. Lønninger		
a) kgl. ansatte lærere	kr.	18400.00
b) Klasselærere	„	6400.90
c) Timelærere og vikarer	„	2294.30
d) Andre lønninger	„	1102.50
		kr. 29196.80
2. Aldertillæg :		
a) Kgl. ansatte lærere	kr.	5835.56
b) Klasselærere	„	1400.00
		„ 7235.56
3. Bibliotheket, samlinger og andre lære midler		
	„	449.56
4. Legater og fripladse		
	„	684.00

1890]

Skolens regnskab.

94

5.	Lys og brænde.....	kr.	901.42
6.	Trykningsomkostninger m. m.....	”	402.53
7.	Blandede og tilfældige udgifter.....	”	491.44
8.	Saldo fra forrige budgetaar.....	”	148.05
9.	Beholdning :		
	a) Restancer.....	kr.	1039.03
	b) Kontant.....	”	139.10
			<hr/>
		”	1177.13
			<hr/>
			Kr. 40,687.39

Opgave

over de bøger, som i skoleåret 18⁹⁰/₉₁ benyttes i de
forskjellige klasser.

1ste middeklasse. Norsk læsebog af Eriksen og Paulsen, 2den del. — Vogts lille bibelhistorie; Luthers kathekismus — Reuschs geografi for begyndere. Voss og Slangs regnebog 1ste hefte. Winthers forberedende lærebog i historien.

2den og 3die middelkl. Eriksen og Paulsens læsebog, 2den del; Hofgaards lille norske grammatik. — Lassens tyske elementær- og læsebog; Løkkes mindre tyske grammatik. — Bruns bibelhistorie; Sverdrups udgave af Pontoppidans forklaring; Luthers kathekismus; Landstads samebog; det nye testamente. — Nissens historie ved Schjøth. — Arstals geografi. — Sørensens naturhistorie. — Voss og Slangs regnebog 2det og 3die hefte.

4de middelkl. Eriksens og Paulsens læsebog, 3die del; Hofgaards grammatik. — Pauss og Lassens tyske læsestykker; Løkkes tyske grammatik; Kapers lexikon; Knudsens tyske stiløvelser for middelskolen. — Andersens latinske læsebog. — Brækkes engelske elementærbog; Løkkes mindre engelske grammatik. — Nissens historie ved Schjøth; Eriksens lærebog i Norges, Sveriges og Danmarks historie. — Arstals geografi. — Sørensens naturhistorie. — Johannesens arithmetik og Bonnevis geometri. — Vogts bibelhistorie for borgerskoler; Sverdrups udgave af Pontoppidans forklaring; Det nye testamente. — Johannesens regnebog 3die, 4de hefte.

5te og 6te middelkl. Eriksens og Paulsens læsebog, 3die del; Lassens læsebog. Hofgaards gram.; Pauss og Lassens tyske læsebog; Løkkes tyske grammatik;

Kapers lexikon; Knudsens tyske stiløvelser for middelskolen. Brekkes engelske læsebog; Brynildsens engelske ordbog; Larsens dansk-engelske ordbog; Løkkens engelske grammatik. — Voss's latinske læsebog for middelskolen; Schreiners latinske grammatik. — Wallems franske læsebog; Knudsens franske grammatik; Schjøths historie; Eriksens lærebog i Norges, Sveriges og Danmarks historie for middelskolen, — Arstals geografi. — Sørensens naturhistorie. — Johannesens arithmetik og Bonnevis geometri; Brochs logarimetabel. — Henrichsens fysik. — Vogts bibelhistorie for mellemklasserne; Sverdrups udg. af Pontoppidans forklaring; Det nye testamente.

1ste til 3die gymnl. Nissens kirkehistorie. — Det nye testamente paa græsk; Eriksens litteraturhistorie. — Nygaards oldnorske læsebog og sammes oldnorsk grammatik. — Grøteruds og Curtius's græske gram. Kohen og Kapers franske læsebog. Knudsens franske gram.; Ræders lærebog i oldtidens historie. Wallems og Schjøts lærebog i Frankrigs historie. — Eriksens lærebog i Nordens historie. — Bergs lærebog i arithmetik; Guldbergs i stereometri og i trigonometri.

A a l e s u n d i September 1890.

V. Voss.
